

Warszawa, 11-08-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

WZF.7043.208.2023.MB

Pan

Mariusz Błaszczak

Minister Obrony Narodowej

/via ePUAP/

Szanowny Panie Ministrze,

uprzejmie informuję, że do mojego Biura wpływają wnioski o pomoc od żołnierzy rezerwy pasywnej, którzy spełniając obowiązek obrony Ojczyzny uczestniczą w ćwiczeniach rezerwy, a po ich odbyciu, mają problem z uzyskaniem od dowódców jednostek należnych im świadczeń pieniężnych. Problem ten może także dotyczyć żołnierzy aktywnej rezerwy oraz terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie.

Wątpliwości, z którymi zwracają się do mnie rezerwiści, dotyczą nadużywania przez organy wojskowe dyspozycji art. 312 ust. 4 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2022 r., poz. 655 ze zm.) przy obliczaniu rekompensaty utraconego wynagrodzenia za okres pełnienia służby wojskowej w pasywnej rezerwie. Problem dotyczy w szczególności tych żołnierzy, którzy rozliczają się na zasadzie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym jest w ich przypadku przychód, bo osoby te deklarują niewykazywanie kosztów dla uproszczenia rozliczeń z Urzędem Skarbowym. Stąd w ich wypadku dochód równy jest przychodowi.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 20 maja 2022 r. w sprawie świadczenia pieniężnego dla żołnierzy pełniących terytorialną służbę wojskową, żołnierzy aktywnej rezerwy i żołnierzy pasywnej rezerwy (Dz.U. z 2022 r., poz. 1112) podstawę ustalenia świadczenia pieniężnego stanowi średnia miesięczna kwota dochodu uzyskanego przez żołnierza z prowadzonej działalności gospodarczej w roku poprzedzającym okres pełnienia służby. Zaświadczenie stwierdzające wysokość kwoty, o której mowa powyżej, na wniosek żołnierza prowadzącego działalność gospodarczą wydaje naczelnik urzędu skarbowego.

Przy prowadzeniu przez żołnierza rezerwy działalności opodatkowanej zryczałtowanym podatkiem dochodowym od przychodów ewidencjonowanych, naczelnik urzędu skarbowego wydając zaświadczenia, sumuje dochód/przychód za cały rok. Dla niektórych organów takie zaświadczenie nie stanowi problemu, bowiem obliczają miesięczny dochód niezbędny do obliczenia przedmiotowej należności wykonując proste matematyczne działanie polegające na podzieleniu kwoty wskazanej w zaświadczeniu przez liczbę miesięcy w roku.

Inne organy wojskowe, wykorzystując fakt, że Urząd Skarbowy w zaświadczeniu przedstawia dane za cały rok (bez rozbicia na dochód miesięczny) uznają, że brak jest możliwości ustalenia wysokości dochodu uzyskiwanego przez żołnierza z prowadzonej działalności gospodarczej i na podstawie wspomnianego art. 312 ust. 4 obliczają wysokość rekompensaty za jeden dzień ćwiczeń wojskowych przez podzielenie przez 22 minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2020 r., poz. 2207 t.j.), obowiązującego w okresie odbywania przez żołnierza rezerwy pasywnej ćwiczeń wojskowych. W wielu sytuacjach takie postępowanie organów wojskowych prowadzi do istotnego zaniżenia należności tych żołnierzy.

Nie ulega wątpliwości, że celem przedmiotowego świadczenia jest zrekompensowanie żołnierzowi utraconego wynagrodzenia ze stosunku pracy, stosunku służbowego albo dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej lub

rolniczej, które mógł uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych. Niestety, w przypadku żołnierzy rezerwy, których działalność gospodarcza rozliczana jest w formie ryczałtu od niektórych przychodów ewidencjonowanych, świadczenie to, ze względu na sposób jego obliczania, nie spełnia przypisanej mu funkcji, a żołnierz jest pozbawiony możliwości uzyskania rzeczywistej rekompensaty pieniężnej za utracony dochód.

Podkreślenia wymaga, że żołnierz rezerwy pasywnej uczestnicząc w ćwiczeniach wojskowych realizuje obowiązek obrony Ojczyzny. Sytuacja, w której nie może on otrzymać adekwatnej rekompensaty pieniężnej odzwierciedlającej utracony przez niego dochód wywołuje wątpliwości z punktu widzenia ochrony praw i wolności obywatelskich. Tym bardziej, gdy uzyskuje on przychody, a na skutek uczestniczenia w ćwiczeniach wojskowych, ponosi wymierny i istotny uszczerbek w dochodzie z prowadzonej działalności gospodarczej.

W związku z powyższym na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2023 r., poz. 1058) zwracam się do Pana Ministra o zbadanie sprawy i poinformowanie o stanowisku w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/